19/03/2020

Γλυφάδας Αντώνιος: ΠΕΡΙ ΑΜΝΗΣΙΚΑΚΙΑΣ

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Γλυφάδας

ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΓΛΥΦΑΔΑΣ, ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ, ΒΟΥΛΑΣ, ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΒΑΡΗΣ κ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΣΤΟ Α΄ ΚΑΤΑΝΥΚΤΙΚΟ ΕΣΠΕΡΙΝΟ της 1ης Μαρτίου 2020 – ΠΕΡΙ ΜΝΗΣΙΚΑΚΙΑΣ (Α΄ Κατανυκτός Εσπερινός Ι. Ν. Άγίων Κωνσταντίνου & Ελένης Γλυφάδας):

Εὑρισκόμεθα ἀκριβῶς στό κατώφλι τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς. Κάθε Μ. Τεσσαρακοστή οὐσιαστικά συνιστᾶ ἕνα προσκλητήριο γιά νά αὐξήσουμε τήν ἀγάπη μας πρός τόν Θεό. Καί ἡ ἀγάπη πρός τόν Θεό ἐδράζεται στήν ὑπακοή στόν λόγο Του.

Οἱ Πρωτόπλαστοι ἄφησαν νά φωλιάσουν μέσα τους οἱ δαίμονες τοῦ ἐγωϊσμοῦ, τῆς ἐπάρσεως καί τῆς ἀλαζονίας, πού τούς ἀπεξένωσαν ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί τούς ὡδήγησαν στήν σκληροκαρδία καί στήν ἀμετανόητη ἀνυπακοή στό θέλημα Του. Μία ἐντολή τοῦ Θεοῦ ἔπρεπε νά τηρήσουν· νά μή φᾶνε ἀπό τόν καρπό τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ. Ἡ ἐντολή αὐτή ἦταν ἐντολή νηστείας.

Αὐτό, λοιπόν, πού δέν ἔκαμαν ἐκεῖνοι καί ἀρνήθηκαν νά μετανοήσουν γιά τήν ἀνυπακοή τους, αὐτό κάνουμε ἐμεῖς τήν Μ. Τεσσαρακοστή· τηροῦμε τήν ἐντολή τῆς νηστείας, ζητοῦντες τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ γιά τίς ἁμαρτίες μας. Τήν νηστεία ὅμως τήν τηροῦμε ὄχι ἀναγκαστικά, ὄχι ἐθιμικά, ὄχι μέ τό ζόρι, ἀλλά μέ χαρά, μέ εἰρήνη. Γιά νά δείξουμε στόν Θεό τήν ἐσωτερική μας καλή διάθεση, τήν διάθεση τῆς μετανοίας, τῆς ταπεινώσεως καί τῆς ὑπακοῆς στό θέλημά Του. Γιά νά δείξουμε στόν Θεό, ὅτι ἐμεῖς κάνουμε τό ἀκριβῶς ἀντίθετο ἀπό τούς προπάτορές μας πρωτοπλάστους. Γιά νά δείξουμε στόν Θεό, ὅτι Τόν ἀγαπᾶμε καί εἴμεθα ἕτοιμοι νά κάνουμε τά πάντα γι’ Αὐτόν, προκειμένου νά εἴμεθα σέ ἀγαπητική κοινωνία μαζί Του.

Γι’ αὐτό ἡ νηστεία μας πρέπει νά γίνεται μέ χαρά, ὅπως μέ χαρά προσέφερε ὁ Ἄβελ τίς θυσίες του καί ἐγένοντο εὐπρόσδεκτες ἀπό τόν Θεό. Ἐνῶ ἀντιθέτως, οἱ θυσίες τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ Κάϊν ἦσαν βδελυκτές καί δέν ἐγένοντο δεκτές ἀπό τόν Θεό, διότι τίς προσέφερε καταναγκαστικά, ὄχι ἀπό ἀγάπη.

Στά πλαίσια αὐτά, τήν νηστεία πρέπει νά τήν βλέπουμε, ὄχι ἁπλῶς σάν μιά ἀποχή ἀπό κάποια φαγητά, ἀλλά κυρίως σάν ἀποχή ἀπό τά πάθη. Γι’ αὐτό ἕνα τροπάριο, πού προέρχεται ἀπό ὁμιλία τοῦ Μ. Βασιλείου, λέγει:

1. “Νηστεύσωμεν νηστείαν δεκτήν, εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ· ἀληθής νηστεία ἡ τῶν κακῶν ἀλλοτρίωσις, ἐγκράτεια γλώσσης, θυμοῦ ἀποχή, ἐπιθυμιῶν χωρισμός, καταλαλιᾶς, ψεύδους καί ἐπιορκίας” (Ἰδιομ. Ἀποστίχων Ἑσπερινοῦ Α΄ Ἑβδ. Νηστειῶν).

Καί ἕνα ἄλλο προσθέτει:

2. “Βρωμάτων νηστεύουσα, ψυχή μου, καί παθῶν μή καθαρεύουσα, μάτην ἐπαγάλλῃ τῇ ἀτροφίᾳ· εἰ μή γάρ ἀφορμή σοι γένηται πρός διόρθωσιν, ὡς ψευδής μισεῖσαι παρά Θεοῦ καί τοῖς κακίστοις δαίμοσιν ὁμοιοῦσαι, τοῖς μηδέποτε σιτουμένοις…” (Ἰδιομ. Ἀποστ. Τετάρτης Τυρινῆς).

Ἕνα ἀπό τά πάθη αὐτά, κυριολεκτικά βδελυκτό καί θεομίσητο, πού σάν φαρμάκι ἰοβόλου ὄφεως πολλές ψυχές βασανίζει καί δαιμονοποιεῖ, εἶναι ἡ μνησικακία. Ἡ

ἐπιθυμία γιά νά πάθῃ κάποιος κακό καί ἡ χαρά καί ἡ σατανική ἡδονή ἀπό τήν καταστροφή τοῦ ἄλλου.

Τό πάθος αὐτό φωλιάζει σάν φίδι φαρμακερό στίς καρδιές πολλῶν ἀνθρώπων, δυστυχῶς καί χριστιανῶν, καί ἀκόμη δυστυχέστερον καί κληρικῶν ἀκόμη. "Ἡ μνησικακία," γράφει ὁ ὅσ. Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης στό Θ΄ κεφάλαιο τῆς Κλίμακός του, εἶναι "δηλητήριο τῆς ψυχῆς, σαράκι τοῦ νοῦ, καρφί μπηγμένο στήν ψυχή, συνεχής ἁμαρτία, διαρκής κακία" (Λογ. Θ', 2). Προέρχεται ἀπό τόν θυμό. Καί ὁ θυμός προέρχεται ἀπό τόν ἐωσφορικό ἐγωισμό. Θυμό, διότι κάποιος μᾶς ἔκαμε κακό, ἤ διότι ἀκόμη χειρότερα νομίζουμε ὅτι κάποιος μᾶς ἔκαμε κακό, ἤ διότι ἠθελημένα ἤ ἄθελά του ἔγινε ἐμπόδιο νά εὐοδωθοῦν τά σχέδιά μας. Αὐτή ἡ ἀφρομή τοῦ θυμοῦ γίνεται αἰτία νά εἰσέλθουν στήν καρδιά τοῦ θυμωμένου λεγεῶνες δαιμόνων, πού τόν κάνουν ὑποχείριό τους καί κατ' οὐσίαν τόν δαιμονοποιοῦν καί δέν τόν ἀφίνουν νά εἰρηνεύση. Ἐπιδίωξις καί σκοπός τοῦ μνησικάκου γίνεται ἡ ἐξόντωσις αὐτοῦ πού βλέπει σάν ἐχθρό του. Καί αὐτόν τόν σκοπό τόν ἐπιδιώκει μέ κάθε μέσον, θεμιτό καί ἀθέμιτο. Κι' ἔτσι μέσα στήν ζόφωση καί τόν σκοτισμό τῆς διανοίας του ἀδικεῖ ὄχι μόνον ὅσους τόν ἔβλαψαν, ἀλλά, δυστυχῶς, καί ὅσους νομίζει ὅτι τόν ἀδίκησαν. Ἡ ἐπιδίωξις τῆς καταστροφῆς τοῦ ἀντιπάλου του γίνεται στόν μνησίκακο ἔμμονη ἰδέα, σαράκι πού σιγά-σιγά τοῦ καταστρέφει τόν νοῦ καί τόν ἀποξενώνει παντελῶς ἀπό τόν Θεό, βδέλλα πού ἀπομυζᾶ τό αἷμα τῆς ψυχῆς του.

Ἀπό τήν τραγική αὐτή κατάσταση ὁ μνησίκακος δύναται νά σωθῇ μόνον ἄν, μέ τήν χάρη τοῦ Θεοῦ, συναισθανθῇ τόν κατήφορο πού ἔχει πάρει, μετανοήσῃ εἰλικρινά καί ἀφίσῃ νά ἀνθίσῃ μέσα του τό εὔοσμο ἄνθος τῆς ἀγάπης. Λέγει πάλιν ὁ ὅσ. Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης "Ὅποιος ἀπέκτησε τήν ἀγάπη ἔγινε ξένος τῆς ὀργῆς" (Λογ. Θ', 4) καί "ὅποιος κατέπαυσε τήν ὀργή, αὐτός ἐφόνευσε τήν μνησικακία" (Λογ. Θ', 3).

Εἶναι πολύ χαρακτηριστικά αὐτά που ἀκούσαμε τόν Κύριο νά λέγῃ σήμερα στό ἱερό Εὐαγγέλιο: "Ἐάν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τά παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καί ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐάν δέ μή ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τά παραπτώματα αὐτῶν, οὐδέ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τά παραπτώματα ὑμῶν" (Ματθ. στ΄ 14).

Ἐάν ἀναλύσουμε τά λόγια αὐτά τοῦ Χριστοῦ, θα διαπιστώσουμε, ὅτι ὁ Κύριος δίδει μεγάλη βαρύτητα στήν ἀνεξικακία, διότι ἀπό τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο συμπεριφερόμεθα ἐμεῖς στόν ἀδελφό μας, καθορίζουμε καί τόν τρόπο πού θέλουμε νά συμπεριφερθῇ σέ ἐμᾶς ὁ Θεός. Ὁ Κύριος μᾶς ἐδήλωσε ὀρθά κοφτά: ἐάν συγχωρῆτε ἐσεῖς ὅσους καθ' οἱονδήποτε τρόπον σᾶς ἔχουν θλίψει, τότε καί ὁ οὐράνιος Πατήρ θά συγχωρήσῃ τά δικά σας ἁμαρτήματα. Τί θαυμαστόν! ἀδελφοί μου. Ἀπό ἐμᾶς ἐξαρτᾶται, ἄν θά βροῦμε ἔλεος ἀπό τόν Θεό. Ὅπως κάνουμε ἐμεῖς, θά κάμῃ καί Ἐκεῖνος. Γι' αὐτό λέγει πάλιν ὁ ὅσ. Ἰωάννης "Ὅποιος ἀπεδίωξε ἀπό μέσα του τήν μνησικακία, εὑρῆκε τήν ἄφεσι τῶν ἁμαρτιῶν του" (Λογ. Θ΄, 13). Τί

μεγαλύτερο κέρδος μπορεῖ νά ἔχῃ κανείς ἀπό τήν συγχώρηση τῶν ὅσων τῶν θλίβουν; Κανένα! Ἤδη ἔχει τό μεγαλύτερο! Τήν ἀφεση τῶν δικῶν του ἁμαρτιῶν!

Ἀλλά ἄς δοῦμε καί πόσα χάνει ἀντίστοιχα ἐκεῖνος πού στοιβάζει μέσα του τήν κακότητα καί τήν μνησικακία;

Πρῶτον. Χάνει ἕνα χάρισμα. Τό δώρημα τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν του. Ἡ ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν ἀνήκει μόνον στόν Θεό. Ἀλλά μέ τόν λόγο τοῦ Κυρίου "ἐάν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τά παραπτώματα αὐτῶν ἀφήσει καί ὁ Πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τά παραπτώματα ὑμῶν" ὁ ἄνθρωπος γίνεται τρόπον τινά κύριος τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν του. Καί αὐτό τό μεγάλο θεϊκό χάρισμα τό χάνει ὁ ἀνόητος καί τυφλωμένος ἀπό τό πάθος του μνησίκακος.

Δεύτερον. Αὐτός πού δέν συγχωρεῖ τούς ἄλλους δέν ἔχει κοινωνία μέ τόν Θεό. Καί δέν ἔχει κοινωνία μέ τόν Θεό, διότι δέν ἔχει τίποτε κοινό μέ τόν Θεό. Ὁ Θεός εἶναι ἀγάπη. Εἶναι "οἰκτίρμων καί ἐλεήμων, μακρόθυμος καί πολυέλεος". Μᾶς ἀγαπᾶ ἄν καί ἔχουμε ἁμαρτήσει. Καί ἡ ἀγάπη Του φθάνει σέ τέτοιο σημεῖο, ὥστε ἔστειλε τόν Υἱό Του νά θυσιασθῇ ὄχι γιά νά ἐξιλεωθῇ Ἐκεῖνος -ὅπως ἀνόητα διδάσκουν οἱ παπικοί- διότι Αὐτός δέν προσβάλλεται ἀπό τίποτε, ἀλλά γιά νά ἐξιλεώσῃ τόν "ἀντάρτη" ἄνθρωπο.

Ὅποιος, λοιπόν, δέν συγχωρεῖ, δέν ἠμπορεῖ νά ἔχῃ κοινωνία μέ τήν Ἀγάπη. Ὡς ἐκ τούτου δέν ἠμπορεῖ νά λάβῃ τήν θεία Χάρη. Ἀλλά χωρίς τήν θ. Χάρη ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου εἶναι σκοτεινή καί νεκρά, διότι μόνον ἡ Χάρις δίνει φῶς καί ζωή. Γι' αὐτό ὁ μνησίκακος μοιάζει μέ δάσος κατά τήν διάρκεια τῆς νυκτός, μέσα στά σκοτάδια τοῦ ὁποίου βρυχῶνται σάν ἄγρια θηρία οἱ δαίμονες.

Ἀλλά καί ἄν ὑποθέσουμε, ὅτι ἐλάμβανε ὁ μνησίκακος θ. Χάρη, δέν θά ἠμποροῦσε νά τήν συγκρατήση, διότι εἶναι τρύπιο πυθάρι, πού χάνει τό νερό πού δέχεται.

Τρῖτον. Ὁ μνησίκακος μοιάζει μέ τόν διάβολο καί μόνον μέ αὐτόν ἔχει κοινωνία, διότι ὁ διάβολος εἶναι πνεῦμα μίσους, ὀργῆς καί ἀνθρωποκτόνος. Ὁ διάβολος ποτέ δέν συγχωρεῖ. Ποτέ δέν μετανοεῖ. Ἔτσι καί ὁ μνησίκακος. Μεταφέρει μέσα του τό κακό, ὅπως τά δηλητηριώδη φίδια. Καί γίνεται διάβολος γιά τούς ἄλλους. Ζεῖ μέσα του τήν κόλαση καί τήν μεταδίδει παντοῦ, ὅπου καί ὅπως μπορεῖ.

Τέταρτον. Ὅπως καί πάλιν τονίζει ὁ ὅσ. Ἰωάννης "τήν μνησικακία καταισχύνει ἡ προσευχή πού μᾶς ὑπέδειξε νά λέμε ὁ Χριστός" (Λογ. Θ', 9). Μέ τήν προσευχή αὐτή ὁ μνησίκακος κατ' οὐσίαν αὐτοκαταριέται, διότι λέγει: "Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς...ἄφες ἡμῖν τά ὀφειλήματα ἡμῶν ὡς καί ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν...". Δηλαδή, συγχώρεσέ μας Οὐράνιε Πατέρα, ἐπειδή καί ἐμεῖς συγχωροῦμε ὅσους μᾶς ἐπίκραναν. Ἀλλά ἑρμηνεύεται καί ἀντιθέτως. Δηλαδή, μή μᾶς

συγχωρήσης, Πατέρα, ἐν ὅσῳ καί ἐμεῖς δέν συγχωροῦμε ὅσους μᾶς πικραίνουν, διότι δέν εἴμεθα ἄξιοι συγχωρήσεως.

Ἄς θυμηθοῦμε καί ἐκείνη τήν παραβολή τοῦ Κυρίου, στήν ὁποία δεν ἦταν ἄξιος συγχωρήσεως ἐκεῖνος πού ἐχρωστοῦσε 10.000 τάλαντα, θά λέγαμε σήμερα 10 ἑκατ. €, καί μόλις ἔλαβε ἄφεση τοῦ χρέους του ἀπό τόν δανειστή του ἀπαιτοῦσε νά πουλήσῃ δοῦλο ἕνα ταλαίπωρο ἄνθρωπο πού τοῦ ἐχρωστοῦσε 100 δηνάρια, θά λέγαμε 10.000 € σήμερα. Γἰ αὐτό στό τέλος ἐκεῖνος πού κατ’ ἀρχάς ἐχάρισε στόν φθονερό τά 10.000 τάλαντα ἀνήρεσε τήν ἄφεση τοῦ χρέους του καί τόν ἐπώλησε σάν δοῦλο. Δυστυχῶς ἔτσι κάνουμε καί ἐμεῖς. Ζητοῦμε συγχώρηση ἀπό τόν Θεό γιά τά πολλά μας ἁμαρτήματα, ἀλλά καί δεν συγχωροῦμε αὐτούς πού λίγο μᾶς ἔθλιψαν. Καί τό ἀποτέλεσμα εἶναι νά μήν ἀπολαμβάνουμε τήν ποθούμενη ἄφεση.

Κάθε φορά πού ζητοῦμε ἀπό τόν Θεό νά συνχωρήσῃ τίς ἁμαρτίες μας, οὐσιαστικά Τοῦ ζητοῦμε νά μᾶς στείλῃ τήν Χάρη Του καί νά γεμίσῃ τήν καρδιά μας μέ τήν ἀγάπη Του. Αὐτήν τήν θεϊκή ἀγάπη, ὅμως, θά τήν διατηρήσουμε μόνον ὅταν τήν προσφέρουμε καί στούς ἄλλους, χωρίς καμμία ἀπολύτως διάκριση ὡς πρός τήν συμπεριφορά ἐκείνων πρός ἐμᾶς.

Ἄν ἐμεῖς ζητοῦμε συγχώρηση ἀπό τόν Θεό, ἀλλά δέν προσφέρουμε συγχώρηση στούς ἄλλους, τελικά δέν λαμβάνουμε συγχώρηση, ὄχι διότι ὁ Θεός ἀρνεῖται νά μᾶς τήν δώσῃ, ἀκολουθώντας τό δικό μας ἀρνητικό παράδειγμα, ἀλλά ἐπειδή ἐμεῖς δέν ἀφίνουμε τήν πόρτα τῆς καρδιᾶς μας ἀνοικτή γιά νά εἰσέλθῃ ἡ ἀγάπη Του καί νά ἐπενεργήσῃ μέσα μας.

Ἄν ὅμως, ἐμεῖς συγχωροῦμε τούς ἄλλους, τότε μέ βεβαιότητα λέμε, ὅτι καί ὁ Θεός ἔχει συγχωρήσει ἐμᾶς, διότι συγχωρόντας τούς ἄλλους ἀνοίγουμε διάπλατα τίς πόρτες καί τά παράθυρα τῆς καρδιᾶς μας γιά νά δεχθῇ τήν θεία Ἀγάπη καί νά τήν μεταδώσῃ πρός πάντας. Ὅταν ἐμεῖς συγχωροῦμε τούς ἄλλους, τότε ἔχει συγχωρέσει καί ὁ Θός ἐμᾶς. Δηλαδή ἔχει ἔλθει καί ἔχει “χωρέσει” στήν καρδιά μας. Τήν ἔχει μεταμορφώσει καί τήν ἔχει φωτίσει, ὥστε νά ἀκτινοβολῇ τήν ἀγάπη Του σέ ὅλους.

Σεβαστοί Πατέρες καί Ἀγαπητοί Ἀδελφοί,

Ὁ Κύριός μας εὑρισκόμενος κατάφυρτος καί καθημαγμένος ἐπάνω στόν Σταυρό συνεχώρησε τούς σταυρωτές Του, λέγοντας τό παροιμιῶδες “Πάτερ ἄφες αὐτοῖς, οὐ γάρ οἴδασι τί ποιοῦσι”. Πατέρα μου συγχώρεσέ τους, διότι δέν ξέρουν τί κακό κάνουν. Ἔτσι μᾶς ἄφησε αἰώνιο παράδειγμα ἀγάπης καί συγχωρητικότητος. Αὐτό ἀκολούθησαν ὅλοι οἱ ἅγιοι, προεξάρχοντος τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου. Καί ἐπειδή ἀκριβῶς εἶχαν αὐτήν τήν ἀγαπητική διάθεση ἀξιώθηκαν καί τῆς

αἰωνίας ἀγαπητικῆς κοινωνίας μέ τήν Ἀγάπη, μέ τόν Θεό.

Ἄς τούς μιμηθοῦμε καί ἐμεῖς, ἐνθυμούμενοι τόν ἁγ. Ἰωάννη τόν Θεολόγο, πού διακηρύσσει ὅτι “Ὁ Θεός ἀγάπη ἐστί, καί ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καί ὁ Θεός ἐν αὐτῷ--” (Α΄ Ἰω. 4, 16).

Ἀδελφοί μου,

“Τό στάδιον τῶν ἀρετῶν ἠνέωκται, οἱ βουλόμενοι ἀθλῆσαι εἰσέλθετε”. Τό στάδιον τῆς πάλης ἐναντίον τῶν παθῶν ἄνοιξε. Ὅσοι θέλουμε νά ζήσουμε τήν ἀγαπητική κοινωνία μέ τόν Θεό, ἄς ἀγωνισθοῦμε νά ἀποβάλουμε ὅ,τι μᾶς ἔχει δεμένους μέ τούς δαίμονες καί μᾶς ἔχει καθηλωμένους στόν βοῦρκο τῆς ἁμαρτίας. Καί πρωτίστως ἄς ἀποβάλουμε τό θανατηφόρο πάθος τῆς μνησικακίας. Καί ἄς συγχωρήσουμε τούς πάντας, ἀναιρόντας κάθε κακό λόγο ἤ πράξη πού κάνουμε ἤ ἔχουμε κάμει ἐναντίον τους.

Ἄς κάνουμε μιά προσπάθεια νά ἀπαγκιστρωθοῦμε ἀπό τό σατανικό αὐτό πάθος. Ἄς καταβάλουμε ἕνα κόπο καί ὁ Θεός πολύ θά μᾶς εὐλογήσῃ. Καί θά δεχθῇ τήν νηστεία μας καί τόν ἀγῶνά μας ὡς θυμίαμα εὐωδέστατο ἐνώπιόν Του.

Γένοιτο!